

ALLINGAWIER

Aldfaers Erf

Kerkbuurt 19, 8758 LE Allingawier
Telefoon 05158-1736

openingstijden
april-oktober
maandag-zondag 9.00-18.00 uur

Boven: Het pand in Exmorra, waarin een grutterswinkel en een dorpschool zijn ondergebracht.

Onder: Interieur van de dorpschool.

Vlak achter de Friese kust loopt de Aldfaers Erf Route in de driehoek gevormd door de plaatsen Makkum, Workum en Bolsward. Op slechts enkele kilometers van elkaar vindt men een aantal met zorg bewaarde en in de oude staat teruggebrachte bezienswaardigheden, die betrekking hebben op het leven en werken van het Friese gezin in de negentiende eeuw.

De route is omstreeks 1958 ontstaan op initiatief van aannemer Yde Schakel, toen hij in Exmorra een kruidenierswinkel kocht met het doel deze als opslagruimte voor zijn bouwbedrijf te gebruiken. Bij de restauratie werd een opstel gevonden, waaruit bleek dat hier in 1885 een school met de Bijbel was opgericht. Na raadpleging van verschillende archieven ontstond het idee zowel dorpschool als grutterswinkel in oude luister te herstellen. Nadat de restauratie en herinrichting was voltooid, bleek de belangstelling zo groot, dat werd besloten dit pand voor bezoekers open te stellen.

Bij binnenkomst van de grutterswinkel waarschuwt een belletje dat er volk is; langs de wand staan blikken trommels met koffie, thee en andere waar, op de toonbank staan een koffiemolen en een koperen weegschaal, aan de zoldering hangen de grauwe puntzakken, gereed om te worden gevuld. In het achterhuis staat een fraai versierd drankorgel met zes houten vaten voor sterke drank. Naast de winkel is een pronk-kamer ingericht. Voor de bedstedewand staat een tafel met knopstoelen. Opvallend is de hoge buiskachel, waarachter de kookkachel staat opgesteld.

In het achterhuis is het interieur van een dorpschool te zien. In 1833 werd in Exmorra een nieuwe openbare school gebouwd. Tot die tijd was de school in deze ruimte gevestigd. Aan de wand hangt een grote leesplank en verder schoolplaten, landkaarten en andere oude leermiddelen. Aan de tafel met lange banken is plaats voor ongeveer tien leerlingen. De meeste bezienswaardigheden bevinden zich in het kleine terpdorp Allingawier, dat 28 inwoners telt. Daar

Het fraai versierde drankorgel met zes houten vaten voor sterke drank.

Boven: Extérieur van het vogelmuseum 't Fûgelhûs te Piaam.

Onder: Extérieur van de boerderij te Ferwoude, waarin sinds 1845 het timmerbedrijf werd uitgeoefend.

Op een steenworp afstand ligt de drabbelkoekenbakkerij annex koffiehuis De Meermin. Daar worden volgens oud recept Friese drabbelkoeken gemaakt, die de bezoekers kunnen proeven.

Via een houten boogbrug over de vaart komt men bij het dorpskerkje uit 1893, dat enige jaren geleden is gerestaureerd en van een houten voorportaal is voorzien. In het Woord en Beeld-kerkje wordt de bezoeker een dia-schouwspel van het scheppingsverhaal geboden.

Aan de oude boerderij in Ferwoude, waar sinds 1845 het timmerbedrijf werd uitgeoefend, behoefde nauwelijks iets te worden veranderd. Hier woonde en werkte tot zijn dood de meestertimmerman en amateursterre-

Rechts: Woord en Beeldkerkje te Allingawier

staat de Izeren Kou, een boerenhofstede van het kop-romp type uit het begin van de achttiende eeuw. Op de deel staan arresleden, bokkewagens en een sjees; ook zijn hier een karnmolen – die vroeger door een paard werd rondgedraaid – en een verzameling fraaie uileborden te zien.

De opkamer van de boerderij is stijlvol maar sober ingericht, want de boer die hier woonde, was niet rijk. De wanden zijn betegeld en de ketel hangt boven het open vuur in de schouw. Op tafel staan pijpen, koffiekopjes en borrelglaasjes klaar voor de avondvisite. Onder deze kamer bevindt zich de melkkelder, een belangrijk onderdeel van een boerderij in het graslandgebied, met alle benodigde attributen voor het bereiden van boter en kaas. Verder in de stallen de slaapplekken van de knechts, het speelhoekje van de kinderen en het zomerverblijf van het gezin.

Een diaprogramma geeft informatie over het leven op het Friese land van omstreeks 1900.

In de weide voor de boerderij graast vee en er staan verschillende boerenwagens. Een tjasker laat er zijn geklepper horen. Is de schipper thuis dan ligt in de vaart een skûtsje, het kleinste type tjalk, waarmee turf, mest en terpaarde werd vervoerd.

kundige Inne Rinkes Feenstra. Lieden zoals hij zijn zeldzaam: een vakman met plezier in z'n werk en liefde voor z'n gereedschappen en materiaal. Inne is al lang dood, maar zijn werkplaats met alles erop en eraan is de stille getuige van zijn vakmanschap. In de woonkamer staat de door de bewoner zelf vervaardigde 'wonderkiekkast', voorloper van de huisbioscoop, met hoogst zeldzame illumineerprenten. Ook hier zijn oorspronkelijk ingerichte stijkkamers, een keuken en een melkkelder te bewonderen.

In het naburige Piaam, een dorpje verscholen achter de voormalige Zuiderzeedijk, vindt de natuurliefshebber in het Fûgelhûs een collectie van 200 lokaal voorkomende vogels. In zeven diorama's wordt het rijke vogelleven op de waarden verbeeld.

Zo confronteert Aldfaers Erf Route de bezoeker op speelse wijze met vele facetten uit het leven omstreeks de eeuwwisseling in dit deel van Friesland. In de nabije toekomst hoopt de stichting de route uit te breiden met een schilderswerkplaats en een smederij in Allingawier, een activiteitenschuur voor tentoonstellingen en demonstraties van ambachten en het Fries Landbouw Museum in Exmorra.